

AUDITO, APSKAITOS, TURTO VERTINIMO IR NEMOKUMO
VALDYMO TARNYBA

PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

FINANSINIŲ ATASKAITŲ

KOKYBĖS TYRIMO APŽVALGA

2020

El. p. info@avnt.lt

Tel. (8 5) 212 5464

Rinktinės g. 48A, 09318 Vilnius

TRUMPINIAI

FA – finansinės ataskaitos

VAS – verslo apskaitos standartai

AR – aiškinamasis raštas

6 VAS – 6-asis verslo apskaitos standartas „Aiškinamasis raštas“

BAĮ – LR Buhalterinės apskaitos įstatymas

JFAĮ – LR įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas

RC – VĮ Registrų centras

JAR – Juridinių asmenų registras

MĮ – maža įmonė

VDĮ – vidutinė ir didelė įmonė

FA ATRANKOS KRITERIJAI

50 įmonių priskiriamų **VDĮ** kategorijai

Priskiriamos RC nustatytam FA rinkiniui **FS0130** ir viršijančios ne mažiau kaip du MĮ kategorijos rodiklius.

50 įmonių priskiriamų **MĮ** kategorijai

Priskiriamos RC nustatytam FA rinkiniui **FS0129**, viršijančios ne mažiau kaip du labai mažų įmonių kategorijos rodiklius.

Ne reorganizuojamos, ne dalyvaujančios atskyrimo įmonės statuso.

Ne likviduojamos, ne bankrutavusios įmonės statuso.

Tik šių teisinių formų: AB, UAB ir /ar ŽŪB.

Pateikusios FA aiškinamuosius raštus.

Sudarytos pagal VAS reikalavimus.

Neaudituotos.

FA rinkiniai atrenkami atsitiktine tvarka.

FA VERTINIMO KRITERIJAI

Atlikdama 2019 metų įmonių finansinių ataskaitų analizę AVNT vertino, ar jos **atitinka**:

VAS nuostatas ir informacijos pateikimą pagal 6-ojo VAS reikalavimus

[FA] 20 str. *Finansinių ataskaitų rinkinio sudėtis*

[FA] 24 str. *Finansinių ataskaitų auditas*

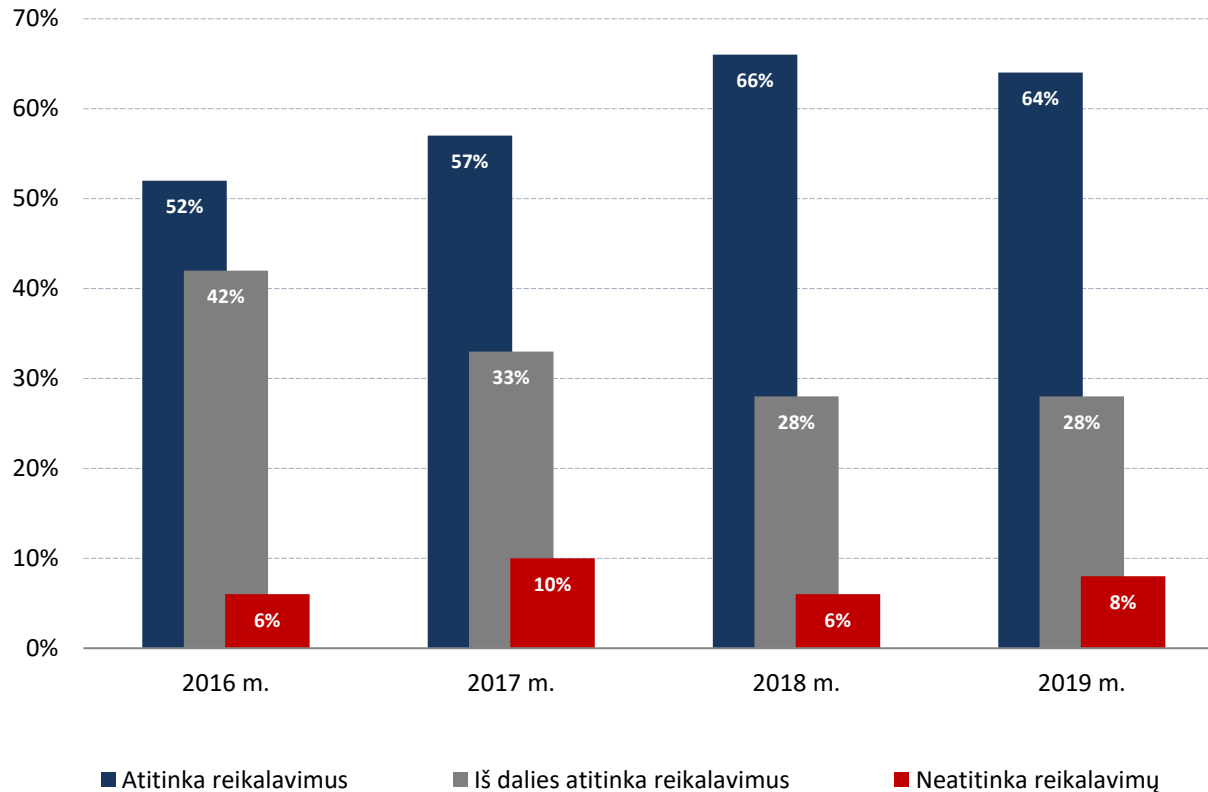
[FA] 25 str. *Finansinių ataskaitų, metinio pranešimo pasirašymas ir tvirtinimas*

FA RINKINIO PASIRINKIMAS

FA PASIRAŠYMO ANALIZĖ

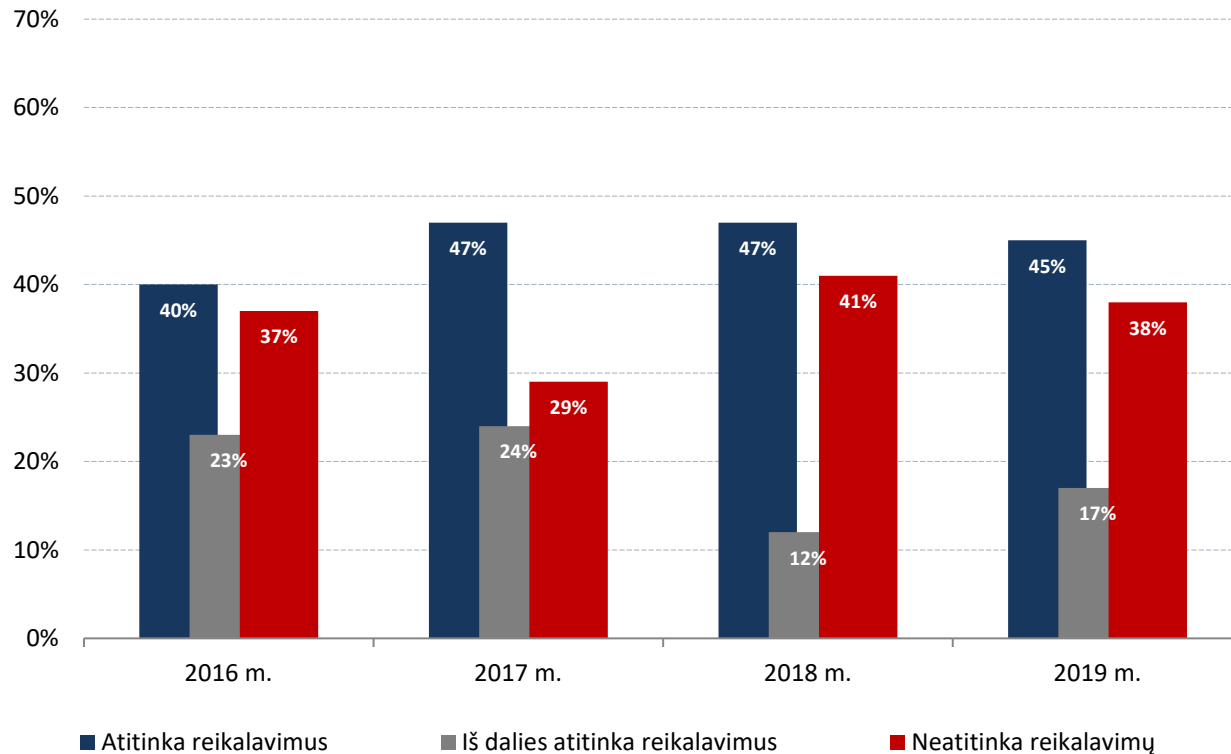
ĮMONIŲ VADOVAI (ĮFAĮ 25 STR. LAIKYMASIS)

Atitinka reikalavimus – pasirašytas AR, nurodytos pareigos ir vardas, pavardė;
Iš dalies atitinka reikalavimus – nurodyta tik pareigos ir vardas, pavardė;
Neatitinka reikalavimų – nėra jokių ĮFAĮ 25 str. reikalaujamų duomenų.

FA PASIRAŠYMO ANALIZĖ

ĮMONIŲ VYR. BUHALTERIAI (BUHALTERIAI) ARBA KITI ASMENYS (ĮFAĮ 25 STR. LAIKYMASIS)

Atitinka reikalavimus – pasirašytas AR, nurodytos pareigos ir vardas, pavardė;

Iš dalies atitinka reikalavimus – nurodyta tik pareigos ir vardas, pavardė;

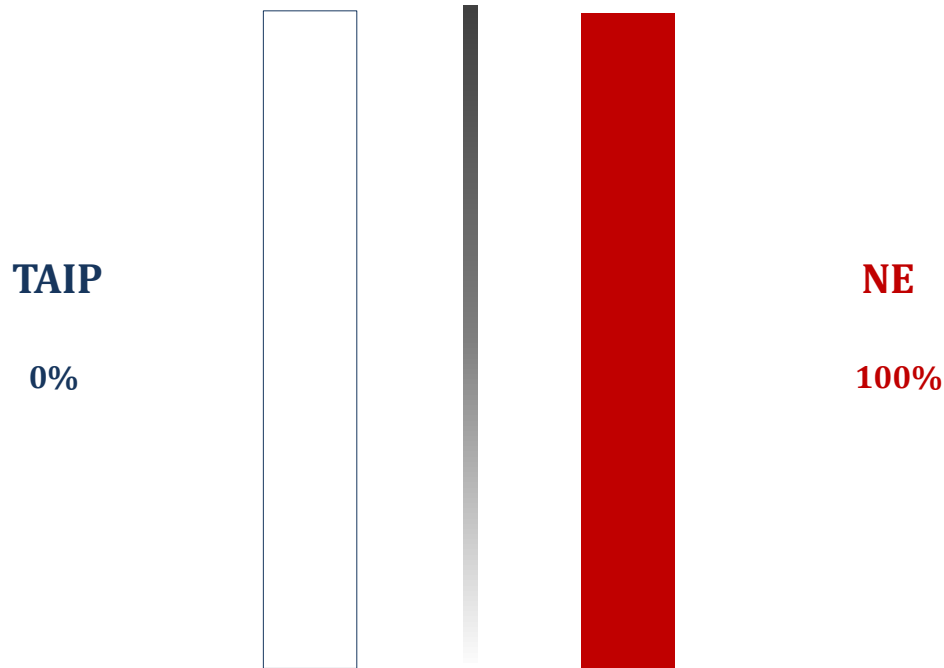
Neatitinka reikalavimų – nėra jokių ĮFAĮ 25 str. reikalaujamų duomenų.

FA AUDITO ATLIKIMAS

Vadovaujantis ĮFAĮ 24 straipsnio *Finansinių ataskaitų auditas* nuostatomis, metinių finansinių ataskaitų auditas turi būti atliktas uždarosiose akcinėse bendrovėse, kooperatinėse bendrovėse (kooperatyvuose), tikrosiose ūkinėse bendrijose ir komanditinėse ūkinėse bendrijose, kuriose visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, jeigu jų **ne mažiau kaip du rodikliai** paskutinę finansinių metų dieną **viršija šiuos dydžius**:

- **pardavimo grynosios pajamos** per ataskaitinius finansinius metus – 3 500 000 eurų;
- balanse nurodyto **turto vertė** – 1 800 000 eurų;
- vidutinis metinis **darbuotojų skaičius** pagal sąrašą per ataskaitinius finansinius metus – 50.

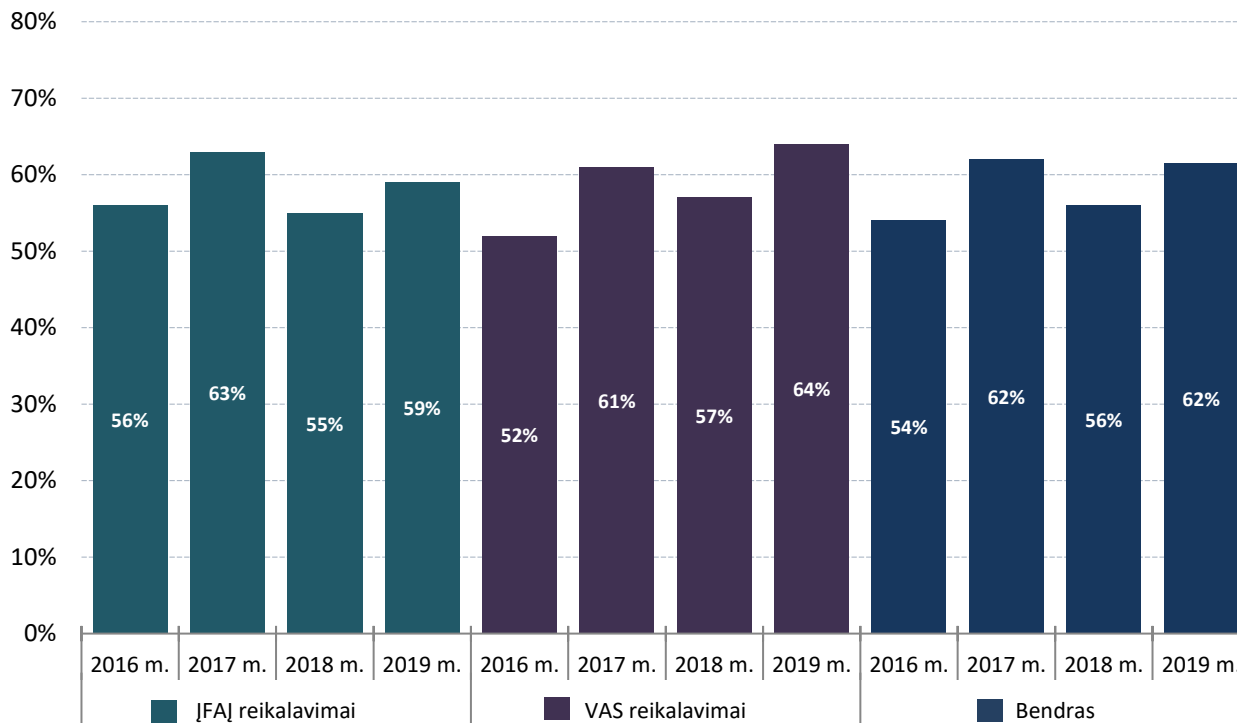
FA AUDITO ATLIKIMAS

FA kokybės patikrinimo metu nustatyta, kad iš 100 atrinktų tyrimui įmonių pagal FA atrankos kriterijus, **100 įmonių atitiko** minėto įstatymo 24 straipsnio nuostatas ir jose turėjo būti atliktas metinių finansinių ataskaitų auditas, tačiau jis **nebuvo atliktas** arba nepateikta auditoriaus išvada Registru centrui.

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL APSKAITĄ TVARKANTĮ SUBJEKTĄ

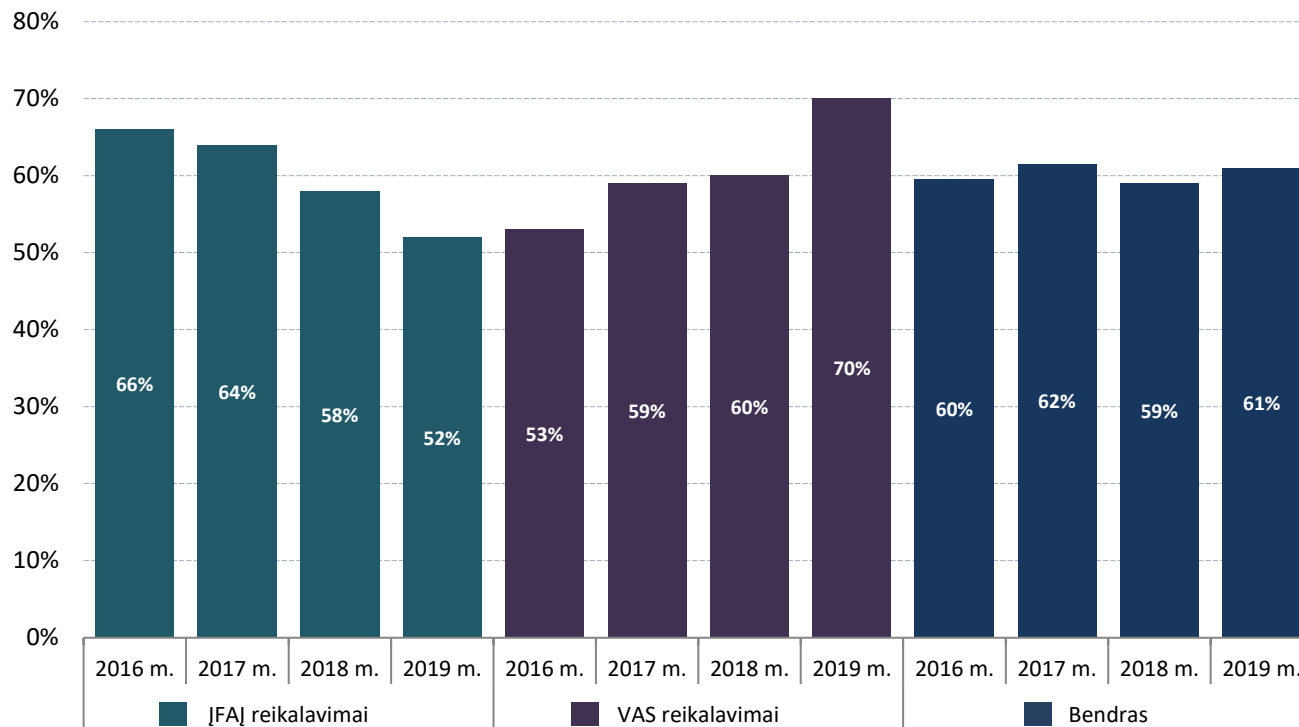
VYR. BUHALTERIS (BUHALTERIS)

Pastaryjų 4 metų duomenys rodo, kad FA kokybės rodikliai tvarkant įmonių apskaitą vyr. buhalteriams (buhalteriams) išlieka kiekvienais metais labai panašūs.

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL APSKAITĄ TVARKANTĮ SUBJEKTĄ

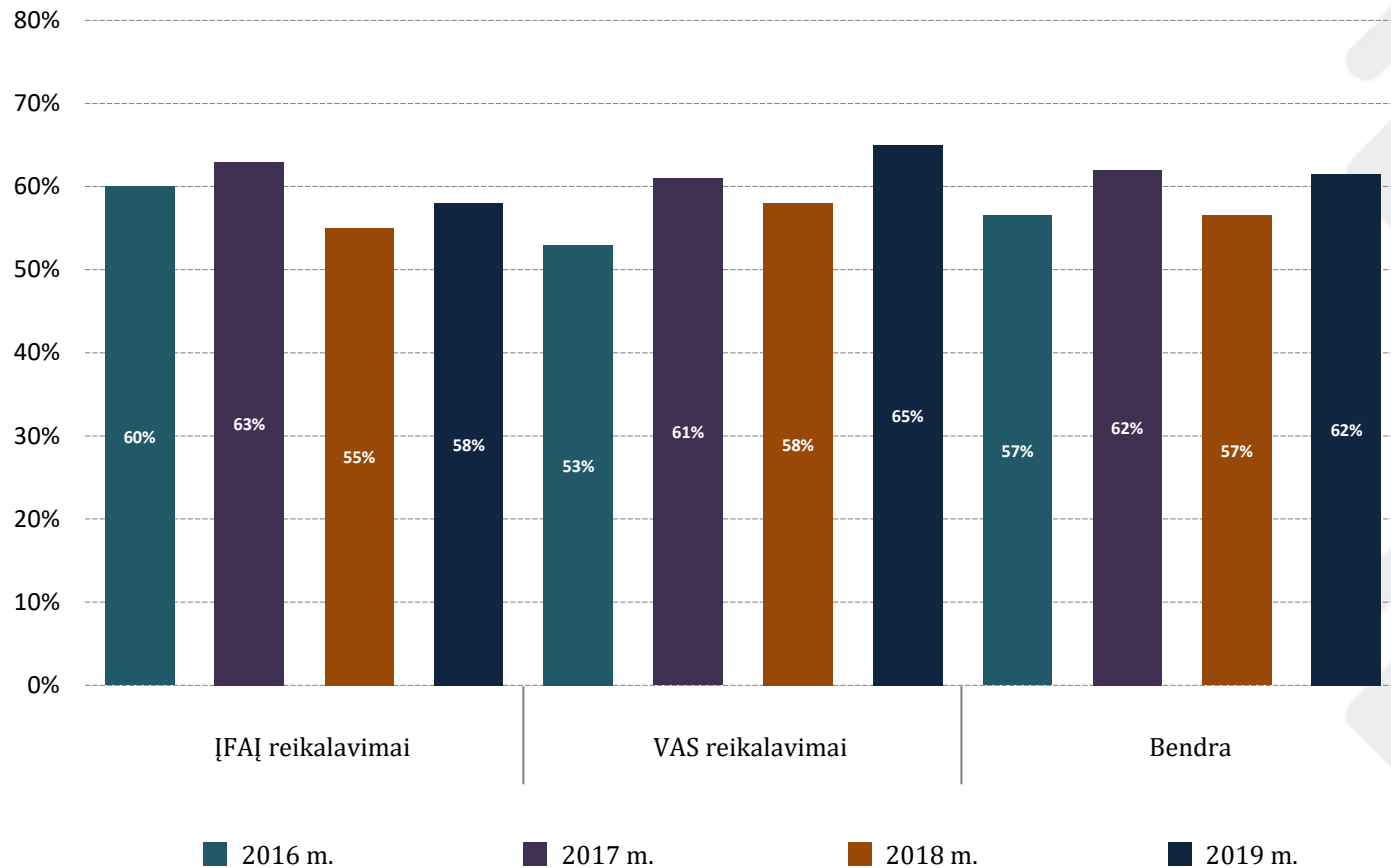
APSKAITOS PASLAUGAS TEIKIANČIOS ĮMONĖS

Vertinant 4 metų duomenis matome, kad apskaitos paslaugas teikiančių įmonių JFA nuostatų laikymosi kokybė nuolatosis blogėjo, tačiau VAS nuostatų laikymosi kokybė nuolatosis gerėjo. Nuo 2016 metų iki 2019 metų VAS nuostatų laikymosi kokybė pagerėjo 17 proc.

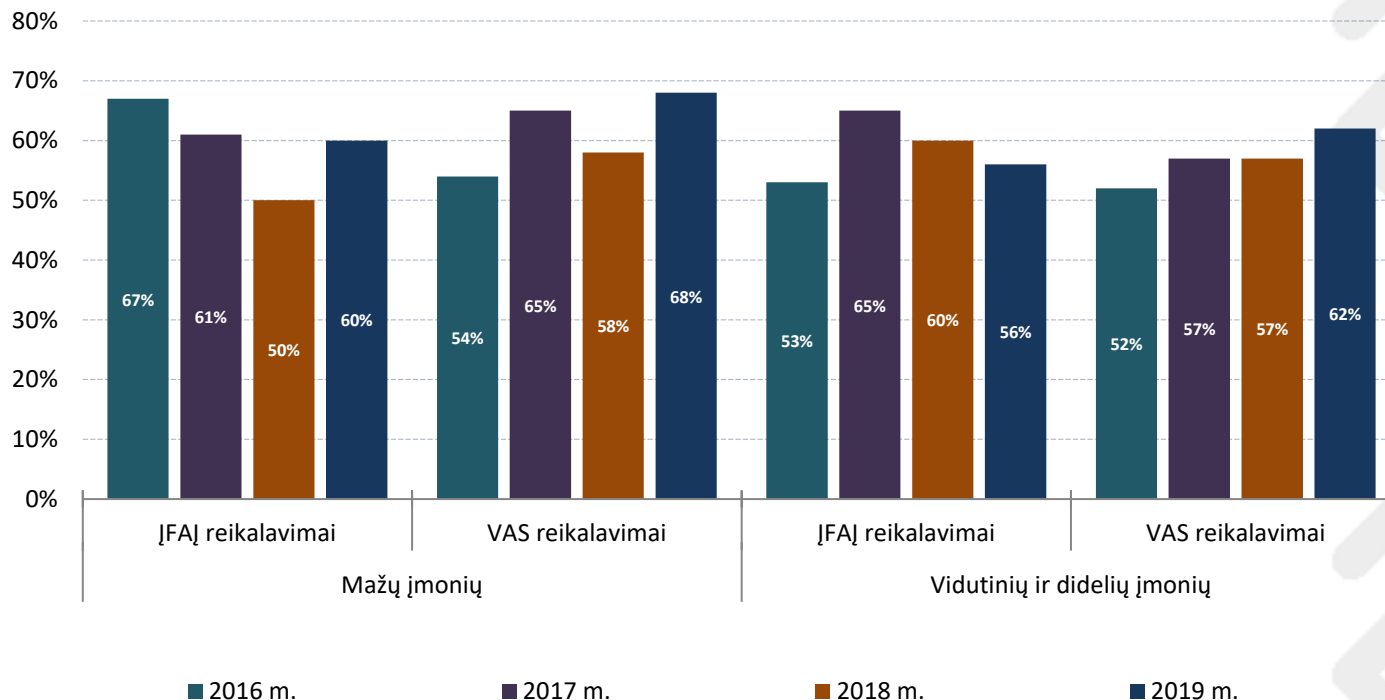
FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS (BENDRAS)

FA RINKINIŲ ATITIKTIES ĮFAĮ IR VAS KOKYBĖ

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL ĮMONIŲ KATEGORIJŲ KRITERIJŲ ATITIKIMĄ

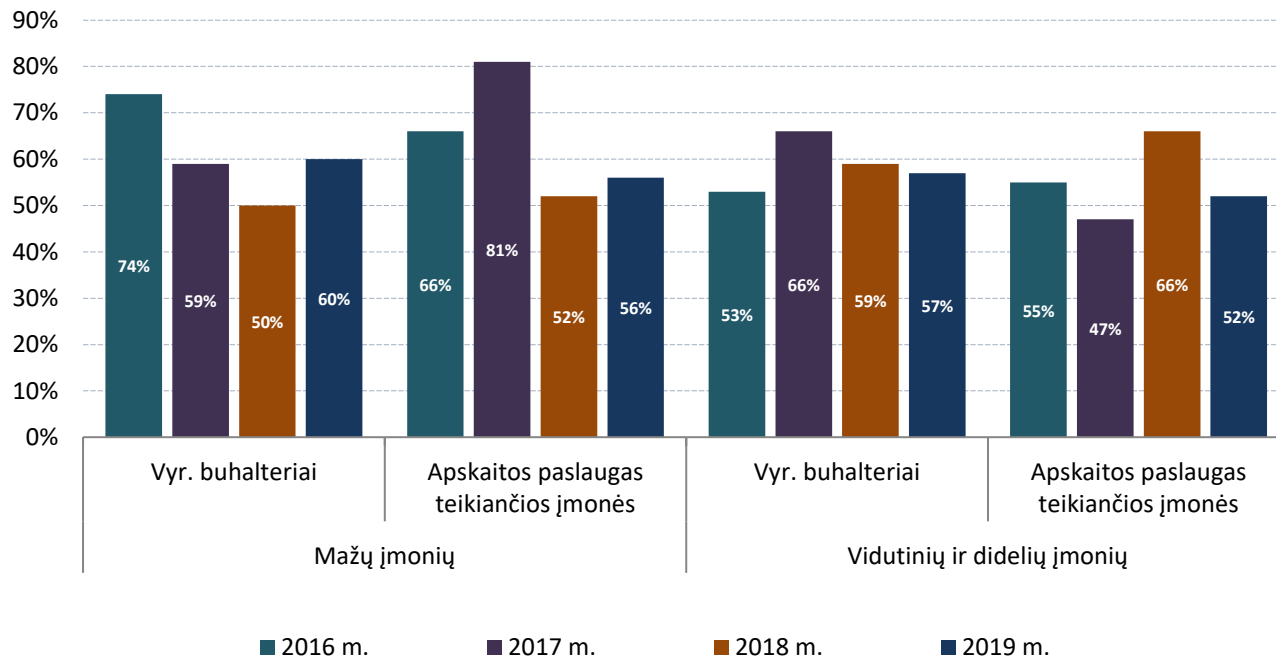
FA RINKINIŲ ATITIKTIES ĮFAĮ IR VAS KOKYBĖ

Vertinant JFAĮ ir VAS reikalavimų taikymą, sudarant FA, tyrimas parodė, kad **MĮ** finansinių ataskaitų rinkinių atitiktis JFAĮ padidėjo 10 proc. lyginant su 2018 metų duomenimis. Atitiktis VAS reikalavimams padidėjo 10 proc. ir yra 68 proc. **VDĮ** finansinių ataskaitų atitiktis JFAĮ reikalavimams lyginant su 2018 metų duomenimis sumažėjo 4 proc., tačiau atitiktis VAS reikalavimams padidėjo 5 proc. Bendram JFAĮ atitikties kokybės sumažėjimui įtakos turėjo įmonių, atitikusių JFAĮ 24 straipsnyje nurodytus kriterijus dėl FA audito atlikimo, FA audito neatlikimas.

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL ĮMONIŲ KATEGORIJŲ KRITERIJŲ ATITIKIMĄ

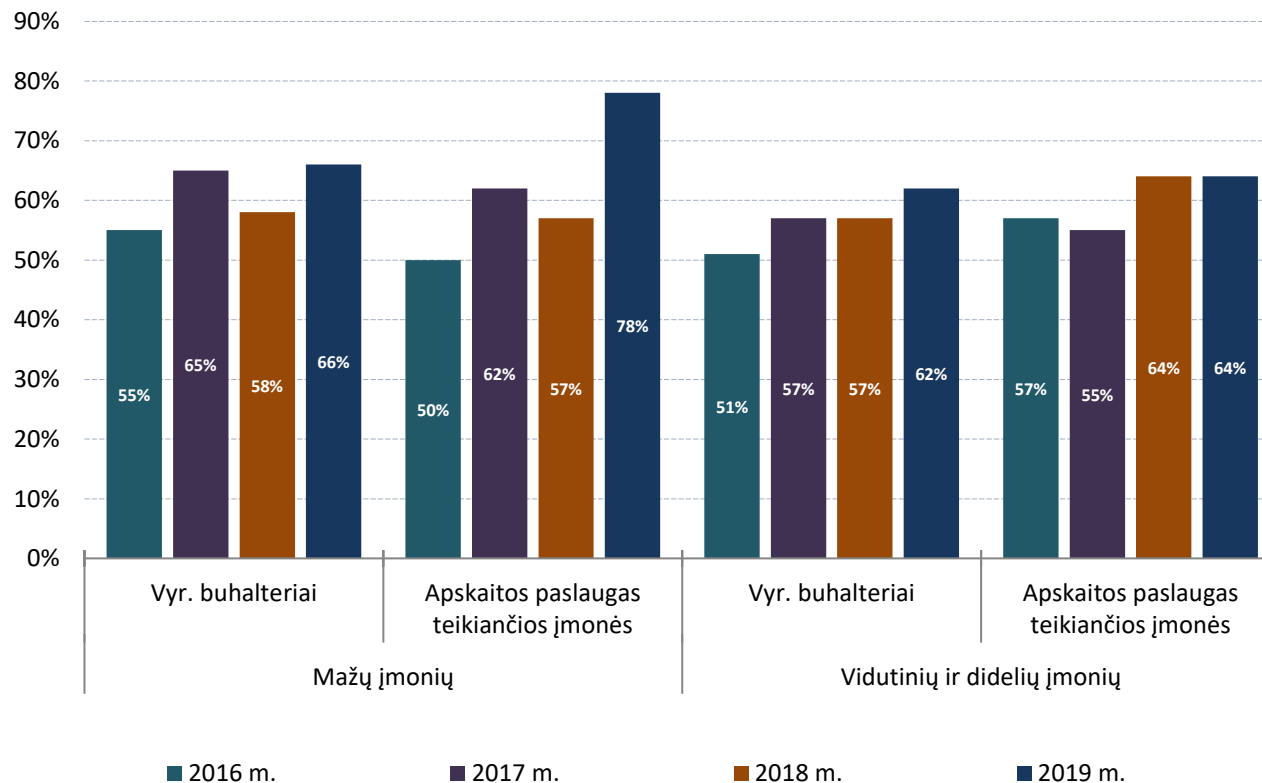
FA RINKINIŲ KOKYBĖ PAGAL APSKAITĄ TVARKANTĮ SUBJEKTĄ (ATITIKTIS ĮFAI REIKALAVIMAMS)

Atsižvelgiant į pateiktą informaciją matyti, kad ĮFAI labiausiai kokybė sumažėjo tarp **VDĮ**, kurių apskaitą tvarko apskaitos paslaugas teikiančios įmonės. Lyginant 2019 metų duomenis (52 proc.) su 2018 metų duomenimis (66 proc.), kokybės sumažėjimas – 14 proc.

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL ĮMONIŲ KATEGORIJŲ KRITERIJŲ ATITIKIMĄ

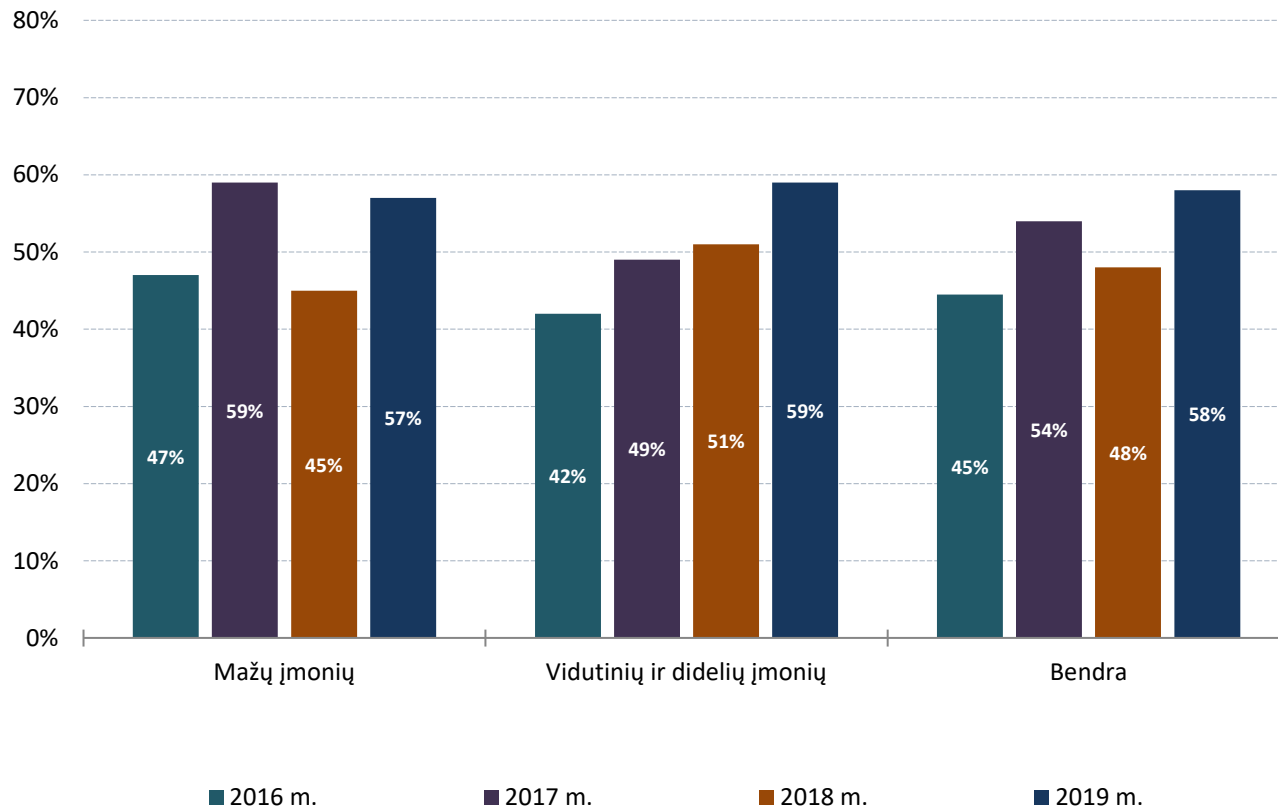
FA RINKINIŲ KOKYBĖ PAGAL APSKAITĄ TVARKANTĮ SUBJEKTĄ (ATITIKTIS VAS REIKALAVIMAMS)

Iš pateiktų duomenų matyti, kad VAS labiausiai kokybę pagerėjo tarp **MI**, kurių apskaitą tvarko apskaitos paslaugas teikiančios įmonės. Lyginant 2019 metų duomenis (78 proc.) su 2018 metų duomenimis (57 proc.), kokybės pagerėjimas – 21 proc.

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL VAS

BENDRA PATEIKTŲ DUOMENŲ BENDRŪJŲ NUOSTATŲ IR TURINIO DALYSE KOKYBĖ

Atlikus 2019 metų FA kokybės tyrimą ir įvertinus įmonių pateiktus duomenis pagal 6-ojo VAS reikalavimus, matomas **MĮ** 2019 metais (57 proc.) pateiktų duomenų bendrųjų nuostatų ir turinio dalyse atitikties padidėjimas 6-ojo VAS nuostatoms 12 proc. lyginant su 2018 metais (45 proc.). **VDĮ** pateiktų duomenų bendrųjų nuostatų ir turinio dalyse atitiktis 6-ojo VAS nuostatoms lyginant su 2018 metais (51 proc.) padidėjo 8 proc.

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL VAS

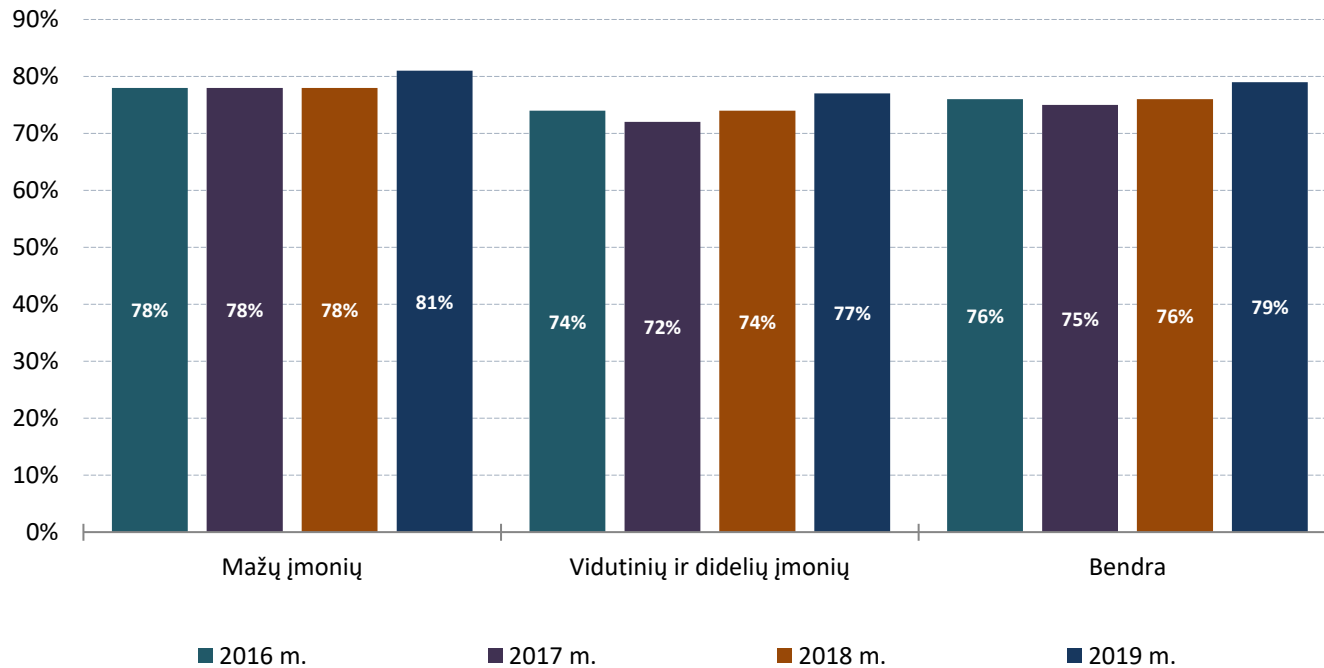
REKOMENDACIJOS (Aiškinamojo rašto turinio dalis)

AVNT 2019 metų FA kokybės tyrimo metu vertinama skirtingas aiškinamojo rašto dalis nustatė dažniausiai pasikartojančias klaidas ar pateiktos informacijos neatitikimus 6-ojo VAS nuostatoms ir atsižvelgdama į tai **teikia rekomendacijas įmonėms**, į ką reikėtų atkreipti dėmesį aiškinamojo rašto **turinio** dalyje, siekiant, kad teikiamų FA kokybė būtų geresnė:

- pastabose pateikti ataskaitinių finansinių metų ir mažiausiai vienu praėjusių finansinių metų informaciją. Ji turėtų būti pateikiama tokia pat tvarka, kokia pateikti finansinių ataskaitų straipsniai. Pastabos numeruojamos iš eilės. Pastabos numerį reikėtų nurodyti prie finansinės ataskaitos straipsnio, kurį ji paaiškina;
- aiškinamąjį raštą turėtų sudaryti šios dalys: bendroji dalis, apskaitos politika, pastabos;
- aiškinamajame rašte pateikti informaciją apie kitose finansinėse ataskaitose neparodytus įmonės sandorius ir įvykius (neapibrėžtuosius įsipareigojimus, neapibrėžtąjį turtą, poataskaitinius įvykius), pretenzijas įmonei ir įmonės teisių apribojimus, jei tokių yra. Jei įmonė tokios informacijos neturi, rekomenduotume aiškinamajame rašte nurodyti, kad įmonė tokios informacijos neturi dėl galimos įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams;
- aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje pateikti informaciją apie įmonės taikytą apskaitos politiką.

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL VAS

AIŠKINAMŪJŲ RAŠTŲ BENDROSIOS DALIES KOKYBĖ

Iš pateiktų duomenų matome, kad įmonių bendrosios aiškinamojo rašto dalies kokybė išlieka panaši lyginant duomenis nuo 2016 metų iki 2019 metų.

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL VAS

REKOMENDACIJOS (Aiškinamojo rašto bendroji dalis)

AVNT, atsižvelgdama į FA kokybės tyrimo metu nustatytas dažniausiai pasikartojančias klaidas, **teikia rekomendacijas įmonėms**, į ką reikėtų atkreipti dėmesį aiškinamojo rašto **bendrojoje** dalyje:

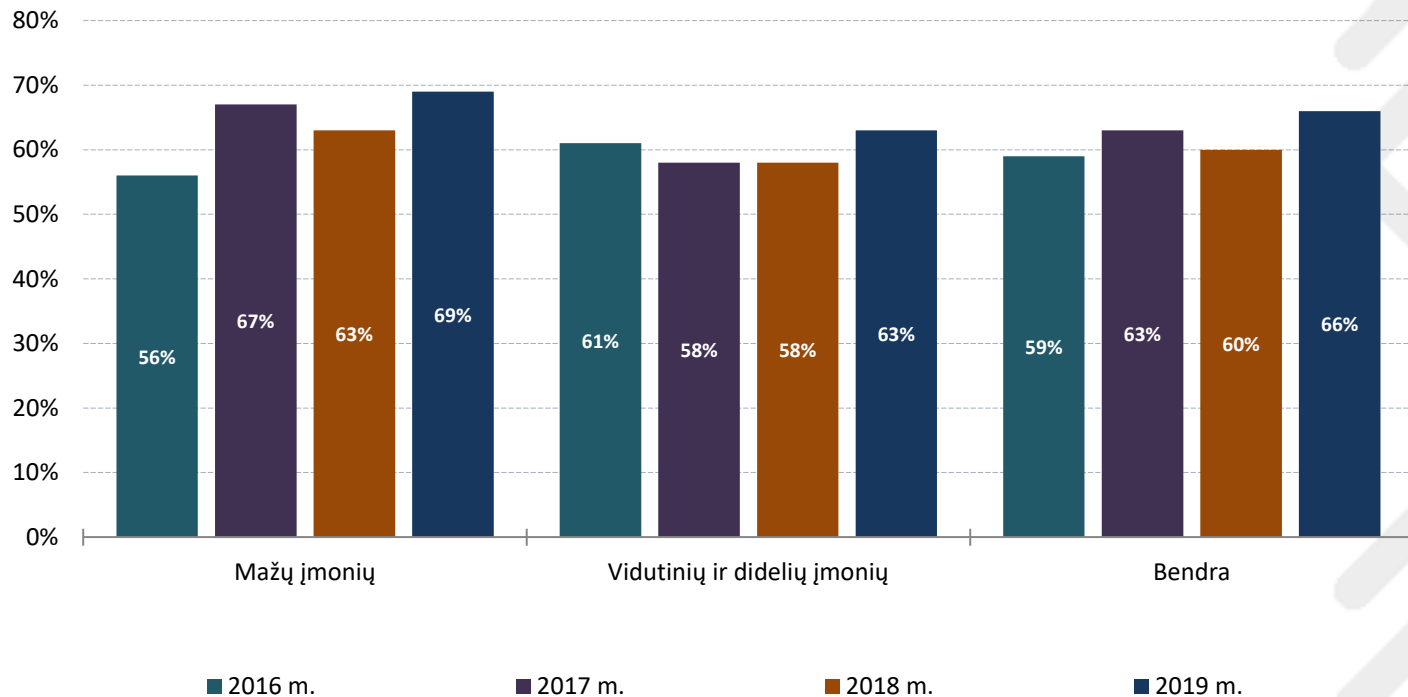
- nurodyti ataskaitinių finansinių metų ir praėjusių finansinių metų vidutinį darbuotojų skaičių pagal sąrašą;
- nurodyti registrą, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie įmonę;
- nurodyti patronuojančiosios įmonės, sudarančios mažiausios įmonių grupės, kuriai įmonė priklauso kaip patronuojamoji, teisinę formą, pavadinimą, kodą ir buveinę (adresą), jei įmonė priklauso įmonių grupei.

VDĮ turėtų atkreipti dėmesį į papildomos informacijos pateikimą aiškinamojo rašto **bendrojoje** dalyje ir nurodyti šią informaciją:

- ataskaitinių finansinių metų vidutinis darbuotojų skaičius **pagal kategorijas**;
- įmonės filialų ir atstovybių skaičius, patronuojamųjų, asocijuotųjų ir pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamų bendrųjų įmonių teisinė forma, pavadinimai, kodai ir buveinės (adresai);
- jei įmonė priklauso įmonių grupei, patronuojančiosios įmonės, sudarančios **didžiausios** įmonių grupės, kuriai įmonė priklauso kaip patronuojamoji, konsoliduotąsias finansines ataskaitas, teisinė forma, pavadinimas, kodas ir buveinė (adresas).

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL VAS

AIŠKINAMŪJŲ RAŠTŲ APSKAITOS POLITIKOS DALIES KOKYBĖ

Aiškinamųjų raštų už 2019 metus apskaitos politikos dalies bendra atitiktis 6-ojo VAS nuostatomis padidėjo neženkliai, t. y. tik 6 proc., lyginant su 2018 metų FA atlikto tyrimo duomenis. Tačiau, atkreiptinas dėmesys, kad pastarųjų 4 metų bendra apskaitos politikos dalies atitiktis išlieka panaši ir galima daryti tą pačią prielaidą, kaip ir dėl aiškinamųjų raštų bendrosios dalies, kad įmonės nėra linkusios peržiūrėti aiškinamųjų raštų informacijos atitikimo 6 VAS nuostatomis, nes **MĮ** ir **VDĮ** aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalies kokybės bendras pokytis per 4 metus yra tik 7 proc.

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL VAS

REKOMENDACIJOS (Aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalis)

AVNT, atsižvelgdama į FA kokybės tyrimo metu nustatytas dažniausiai pasikartojančias klaidas, **teikia rekomendacijas įmonėms**, į ką reikėtų atkreipti dėmesį aiškinamojo rašto **apskaitos politikos** dalyje:

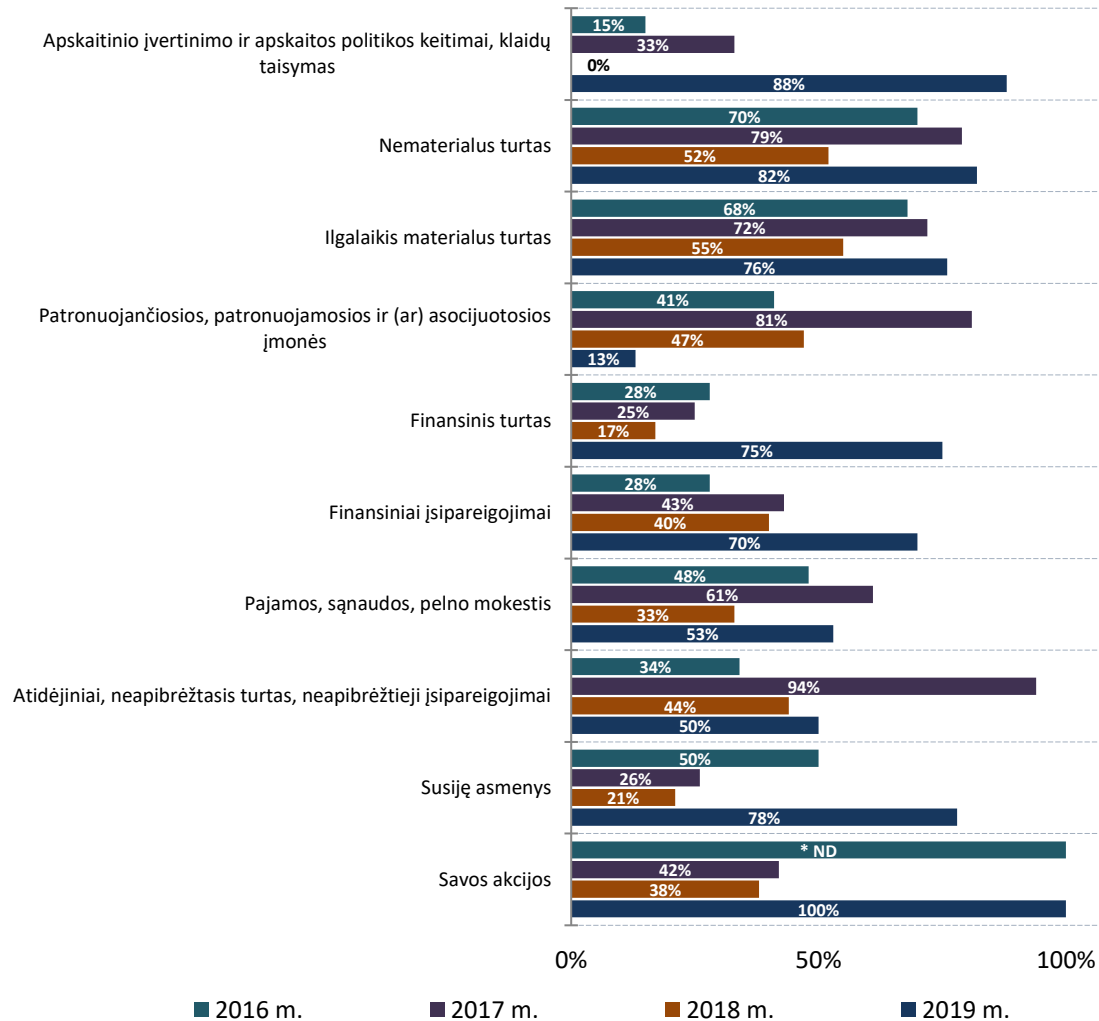
- reikėtų nurodyti, kad finansinės ataskaitos yra parengtos vadovaujantis VAS ir taip pat nurodyti kitus teisės aktus, kuriais buvo vadovautasi tvarkant apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas;
- turėtų būti pateikiamas tik toks apskaitos politikos apibūdinimas, kuris padėtų suprasti pateiktą finansinių ataskaitų informaciją. **Nereikėtų kartoti metodo aprašymo**, kuris yra pateiktas VAS. Reikėtų tik nurodyti, koks konkretus metodas yra taikomas. Taip pat neturėtų būti aprašoma apskaitos politika tokio turto ir įsipareigojimų, kurių įmonė neturi ir apie kuriuos nėra atskleidžiama FA aiškinamajame rašte;
- turėtų būti atskleidžiama nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo ir investicinio turto įvertinimo būdai, jeigu įmonė tokio turto turi. Taip pat reikėtų nurodyti finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų įvertinimo būdus ir metodus, nurodyti atsargų apskaitos, įkainojimo ir parduotų prekių ar produkcijos savikainos nustatymo būdus;
- jei įmonė turi investicinio turto, turėtų būti nurodoma, kaip ji vertina investicinį turtą – įsigijimo savikaina ar tikrąja verte. Taip pat turėtų būti nurodoma, į kokius veiksnius atsižvelgiama pasirenkant investicinio turto apskaitos būdą, kaip nustatoma jo tikroji vertė, kuo vadovautasi nustatant tikrąją vertę, jei nėra aktyviosios rinkos.

VDĮ turėtų atkreipti dėmesį į papildomos informacijos pateikimą ir nurodyti šią informaciją:

- kiekvienos ilgalaikio materialiojo turto, finansinėse ataskaitose parodomo įsigijimo savikaina ar perkainota verte, ir investicinio turto, finansinėse ataskaitose parodomo įsigijimo savikaina, grupės nusidėvėjimo skaičiavimo metodus ir naudingo tarnavimo laiką.

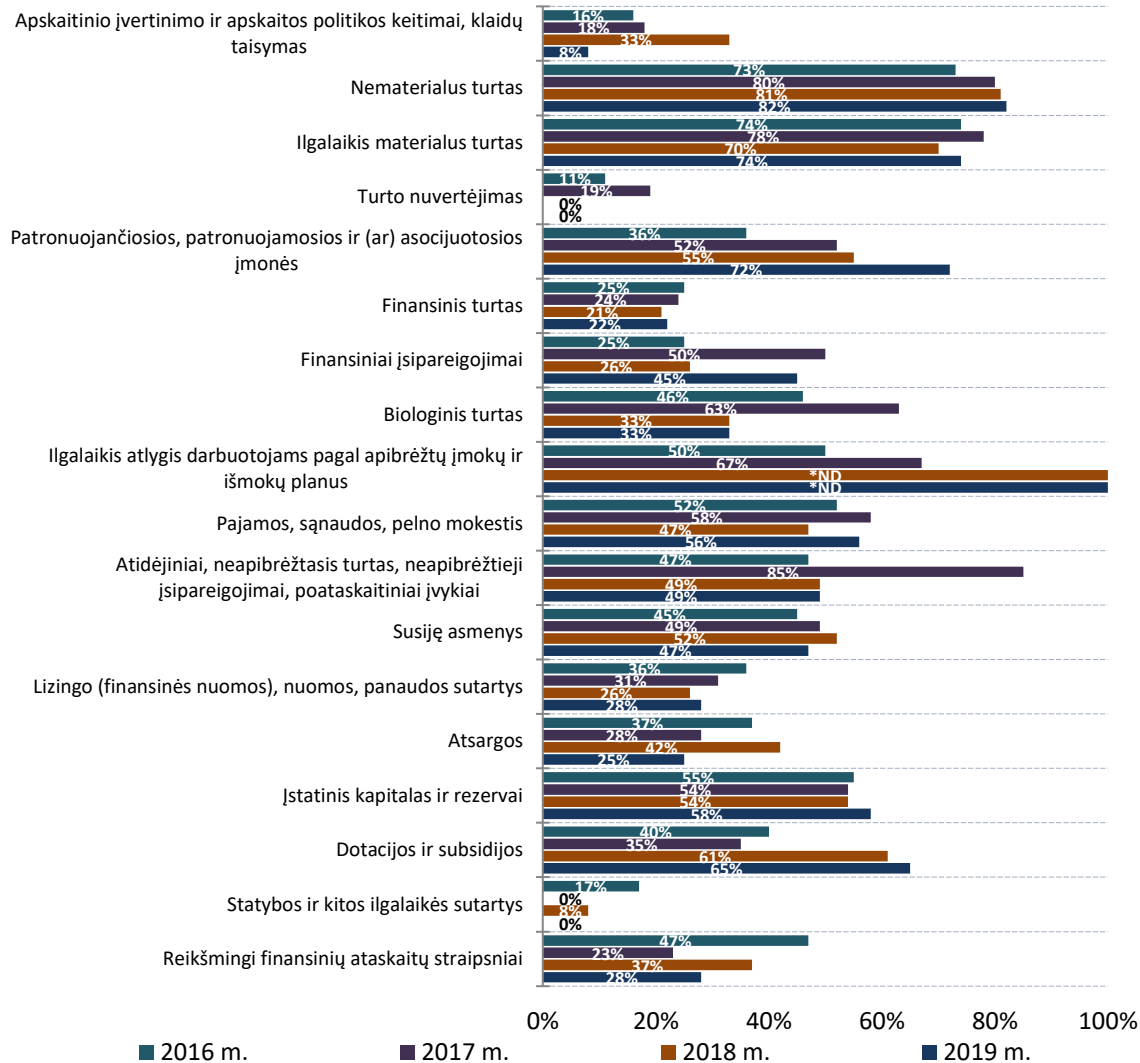
FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL VAS

AIŠKINAMOJO RAŠTO PASTABŲ DALIS (BENDRA MŪ PATEIKTŲ DUOMENŲ ATITIKTIS)

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL VAS

AIŠKINAMOJO RAŠTO PASTABŲ DALIS (BENDRA VDIŲ PATEIKTŲ DUOMENŲ ATITIKTIS)

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL VAS

REKOMENDACIJOS (Aiškinamojo rašto pastabų dalis)

AVNT, atsižvelgdama į FA kokybės tyrimo metu nustatytas dažniausiai pasikartojančias klaidas, **teikia rekomendacijas įmonėms**, į ką reikėtų atkreipti dėmesį aiškinamojo rašto **pastabų** dalyje:

- jei įmonės finansinėje apskaitoje buvo esminių klaidų taisymas, turėtų būti atskleidžiama informacija apie kiekvienos ataskaitų eilutės duomenis, kuriems klaidos taisymas turėjo reikšmingą poveikį;
- įmonė turėtų atskleisti informaciją apie įmonės nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo ir investicinio turto pokyčius per ataskaitinį laikotarpį, t. y. apie jo vertės kaitą: didėjimą, mažėjimą, įsigijimo (pasigaminimo) savikainą, apskaičiuotas ir sukauptas nusidėvėjimo sumas, pripažintą nuvertėjimą (nuostolį dėl vertės sumažėjimo) ir likutinę vertę, jei tokio turto įmonė turi. Pateikiama informacija apie nematerialųjį, ilgalaikį materialųjį ir investicinį turtą turi būti **mažiausiai dvejų ataskaitinių laikotarpių**.
- apie mokėtinas sumas ir įsipareigojimus atskirai turėtų būti nurodoma sumos, kurias įmonė turi grąžinti vėliau kaip po penkerių metų, bei skolų, už kurias įmonė yra užstačiusi vertingą turtą, suma, užstato rūšis, pobūdis ir jo balansinė vertė. Informacija apie įkeistą turtą, paskolas ir faktą, kad vienas turto vienetas įkeistas užtikrinant kitų juridinių asmenų įsipareigojimus, galėtų būti pateikiama lentelėje;
- reikėtų atskleisti ir apibūdinti sumas, kurios įtrauktos į pajamų ir sąnaudų straipsnius ir išsiskiria savo dydžiu ar pobūdžiu;
- jei įmonė turi informacijos apie finansinėse ataskaitose neparodytus finansinius pasižadėjimus, neapibrėžtuosius įsipareigojimus, neapibrėžtąjį turtą, suteiktą garantiją ar laidavimą už kito asmens įsipareigojimus, turėtų nurodyti bendras sumas, visus su įmonių grupės, asocijuotosiomis ar pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamomis bendrosiomis įmonėmis susijusius pasižadėjimus, reikšmingos vertės užstatus, jų rūšį ir pobūdį;

FA KOKYBĖS ĮVERTINIMAS PAGAL VAS

REKOMENDACIJOS (Aiškinamojo rašto pastabų dalis (tęsinys))

- apie pagrindinius vadovaujančiuosius darbuotojus turėtų būti įmonės atskleidžiami tokie duomenys: per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpį bendra ir kiekvienai grupei išmokėtų avansų ir suteiktų paskolų sumos, palūkanų normos, pagrindinės paskolų sąlygos ir sugrąžintos, įmonės nurašytos arba atsisakytos sumos, už šiuos asmenis teikiant visų rūšių garantijas įmonės prisiimtų pasižadėjimų suma, atskirai nurodoma ir kiekvienai grupei tenkanti suma.

VDĮ turėtų atkreipti dėmesį į papildomos informacijos pateikimą apie:

- kiekvieno rezervo sudarymo tikslą, pobūdį ir naudojimo apribojimus;
- turėtų pateikti siūlomą pelno (nuostolių) paskirstymo projektą;
- atskleisti personalo darbo užmokesčio, socialinio draudimo ir su pensijų įmokomis susijusias sąnaudas;
- turto, kuris yra visiškai amortizuotas ar nudėvėtas, tačiau naudojamas, įsigijimo arba pasigaminimo (sukūrimo) savikainą;
- turto įkeitimą ir kitus nuosavybės teisių apribojimus;
- apie turto nuomos ir atgalinės nuomos sandorius;
- kitiems subjektams suteiktas paskolas, gautinas sumas už išsimokėtinai parduotą ilgalaikį turtą, pagamintą produkciją ar kitą trumpalaikį turtą, už suteiktas paslaugas ir kitas gautinas sumas;
- atsargų vertę, pripažintą pardavimo savikainos sąnaudomis;
- jeigu įmonės atsargos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra įkeistos kaip įsipareigojimų įvykdymo garantija, turėtų būti nurodoma jų balansinė vertė;
- jeigu įmonės atsargos parduodamos komiso pagrindais ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra pas trečiuosius asmenis, reikėtų nurodyti tokių atsargų balansinę vertę;
- nepaisant to, ar įmonė vykdė sandorius su susijusiomis šalimis, ji turi pateikti bendrą informaciją apie patronuojamąsias, asocijuotąsias, pagal jungtinės veiklos sutartis kontroliuojamas bendrąsias įmones ir savo akcininkus ar partnerius, galinčius daryti įmonei reikšmingą poveikį.

AČIŪ UŽ JŪSŲ DĖMESĮ!

Finansinių ataskaitų kokybės tyrimo apžvalgą galima rasti AVNT svetainėje <https://avnt.lrv.lt>
(Veiklos sritys >> Apskaita >> Tyrimai ir analizės apskaitos srityje)

Klausimus dėl finansinių ataskaitų kokybės tyrimo apžvalgos galite užduoti elektroniniu paštu Marius.Dilnikas@avnt.lt arba skambinant telefonu (8 5) 259 5967